

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BAMIDBAR • MAAMAR 20

ביאור ע"פ ואהיה אצלו אמן

Explication de « J'étais auprès de
Lui comme un nourrisson (amon) »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/bamidbar/20/

1 ביאור ע"פ ואהיה אצלו אמן

Explication de [ce verset] : «J'étais auprès de Lui comme un nourrisson» (amon).

2 א הנה ענין סה"ע [ספירת העומר] הוא בחי' מוחין דיניקה והוא בחי' מיתוק הגבורות. ונעשה ע"י מיתוק

הגבורות באדם שהוא בחינת אתכפא ואתהפכא כי הקליפות שרשם בחינת גבורות.

1. À présent, le décompte du Omer correspond au niveau des mo'hin de l'allaitement (mo'hin de-yenika) et au niveau de l'adoucissement des Guevourot (forces de retenue). Cet adoucissement s'accomplit par l'adoucissement des Guevourot chez l'homme, c'est-à-dire par la soumission et la transformation de soi (itkafya et it'hap'ha), car les kelipot (écorces) ont leur racine dans les Guevourot.

ולכן בחינת לאכפא לסט"א [לסטרא אחרא] ולאהפכא מחשוכא לנהורא הוא ענין מיתוק הגבורות, ויעקב

חבל נחלתו כתיב וכמשל החבל שראשו אחד קשור למעלה וקצהו למטה שע"י

C'est pourquoi soumettre la sitra a'hra (l'autre côté) et transformer les ténèbres en lumière relève de l'adoucissement des Guevourot. Il est écrit : « Yaakov est le lien de Son héritage » ; cela ressemble à une corde dont une extrémité est attachée en haut et l'autre [extrémité] en bas, de sorte que, par

שמושך החבל מלמטה נמשך כמ"כ [כמו כן] למעלה, כך ע"י המתקת הגבורות הנ"ל באדם מעורר ג"כ

למעלה שיתמתקו הגבורות, ופ"י וענין המיתוק היינו שהגבורות עצמן נעשים מתוקים,

le fait de tirer la corde d'en bas, elle est également tirée en haut. De même, par l'adoucissement des Guevourot chez l'homme, mentionné plus haut, on éveille aussi en haut l'adoucissement des Guevourot. Le sens et la nature de cet adoucissement, c'est que les Guevourot elles-mêmes deviennent douces,

כמו עדי"מ שממתיקים מאכל חמוץ הרי גם הוא עצמו בחינת מאכל רק שהוא חמוץ ועתה ממתיקים

אותו ואז נעשה מרקחת ומשיב הנפש. כך בחי' מיתוק הגבורות שהם עצמן מתמתקים ואז הם מעולים

ומשובחים יותר.

comme, à titre d'analogie, lorsqu'on adoucit un aliment aigre : lui aussi est bien un aliment, mais il est aigre ; on l'adoucit alors, et il devient une confiserie qui ranime l'âme. De même, les Guevourot elles-mêmes sont adoucies ; elles deviennent alors plus excellentes et plus dignes d'éloge.

3 וזהו בחי' מוחין דיניקה כמשל דם נעכר ונעשה חלב שהדם עצמו שהוא בחי' גבורות נהפך לחלב חוורתא חסדים כו'.

Et c'est là le niveau des mo'hin de l'allaitement, selon l'image du «sang qui se décompose et devient du lait»: le sang lui-même, qui relève des Guevouras (retenues), se transforme en lait, blancher, 'Hassadim (bontés), etc.

וזהו ענין מ"ד [מ"ן דוכרין] ימי ספירת העומר משביעי של פסח עד שבועות. כי שש"פ [שביעי של פסח] הוא לידת הנשמות ואחר הלידה הוא בחי' יניקה הגדלת המדות. וזהו כמ"ש והניף את העומר כו' לרצונכם.

C'est là le sens des quarante-quatre jours du compte du Omer, depuis le septième jour de Pessa'h jusqu'à Chavouot. Car le septième jour de Pessa'h est la naissance des âmes, et après la naissance vient le niveau de l'allaitement, le développement des attributs émotionnels (midot). C'est ce qui est écrit: «Il agitera le Omer, etc., pour votre faveur (lirtzonchem).»

היינו שעיקר המכוון להפך הרצון והמדות שבנפש הבהמית שתהיינה לה' ואז הם משוכחות יותר ממדות שבנפש האלקית וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] טוב זה יצ"ט [יצר טוב] מאד זה יצה"ר [יצר הרע]

Cela signifie que l'intention essentielle est de transformer la volonté et les attributs émotionnels de l'âme animale, afin qu'ils soient orientés vers D.ieu; ils sont alors plus dignes d'éloges que les attributs de l'âme divine. À ce sujet, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «“Bon” — c'est le bon penchant; “très” — c'est le mauvais penchant.»

[ועיין בזוהר פ' יתרו דס"ח ע"ב ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם] ומטעם זה ג"כ ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבעלי תשובה עומדים כו' ונודע שאין פ"י תשובה על עבירות דוקא

(Voir le Zohar, paracha Yitro, folio 68b, et le commentaire du Ramaz à cet endroit.) C'est aussi pour cette raison que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Là où se tiennent ceux qui font techouva, etc.» Or, il est connu que la techouva (retour) ne se rapporte pas spécifiquement aux fautes;

אלא שצ"ל בכל אדם כל ימיו בתשובה להתקרב לה' בבחינת פב"פ [פנים בפנים] והיינו ע"י להפך הרצון והמדות מבחי' יש כו'.

mais chaque personne doit être en techouva tous les jours de sa vie, afin de se rapprocher de D.ieu dans une relation de face à face; cela s'accomplit en transformant la volonté et les attributs émotionnels qui relèvent de l'aspect du yesh («quelque chose»), etc.

4 והטעם בזה שע"י בירור מדות נה"ב [נפש הבהמית] נק' טוב מאד הוא משום שהמדות שבנה"ב [שבנפש הבהמית] מצד עצם מציאותן הן תקיפים וחזקים יותר ממדות שבנפש האלקית כיתרון הגבורה בבהמה מבאדם אלא שהיא בהמה.

Et la raison pour laquelle le raffinement des attributs de l'âme animale est qualifié de «très bon», c'est que les attributs de l'âme animale, de par leur nature même, sont plus puissants et plus vigoureux que ceux de l'âme divine, tout comme l'animal possède une force supérieure à celle de l'homme — mais il n'en demeure pas moins un animal.

אבל כשהבהמה נכלל בבחי' אדם אזי הוא רב כחו מאד כי שרשם מבחי' פני אריה פני שור שאהבתם ויראתם גדולה לאין שיעור וכמ"ש בזהר בהעלתך

Mais lorsque l'animal est inclus dans le niveau de l'homme, sa puissance devient alors très grande; car leur racine se trouve dans le niveau de «la face du lion» et de «la face du bœuf», dont l'amour et la crainte sont d'une grandeur incommensurable, comme il est écrit dans le Zohar, [Parachat] Beha'alotekha.

(דף קנ"ד א') ש"ע אלף אריוותא סוחרנא דהאי אריה כו' כד געי האי אריה מזדעזעין רקיעין כו'.

(folio 154a): «Trois cent soixante-dix mille lions entourent ce lion, etc.; lorsque ce lion rugit, les firmaments tremblent, etc.»

והטעם בכ"ז [בכל זה] הוא כי גם בעולם התיקון עצמו שרש המדות הוא למעלה מהשכל כי או"א [אבא ואימא] במזלא תליין

La raison de tout cela est que, même dans le Monde du Tikoun (Rectification), la racine des attributs émotionnels (midot) se trouve au-dessus de l'intellect; car Abba et Imma («'Hokhma et Bina») «sont suspendus au Mazla»,

אבל ז"א בעתיקא אחיד ותליא רק שיציאותו והתגלותו הוא ע"י בינה וכמשל בן זכר שאע"פ [שאף על פי] שמתגדל ברחם האם ומשם נולד עכ"ז [עם כל זה] הרי עצמותו נלקח מלמעלה ממנה כו'

mais Zeir Anpin (les attributs émotionnels) «est attaché à Atika et suspendu à lui»; seule son émergence et sa révélation passent par Bina (compréhension). C'est comparable à un enfant mâle: bien qu'il grandisse dans le ventre de sa mère et qu'il en naisse, son essence, néanmoins, provient d'au-dessus d'elle, etc.

[ולפעמים ג"כ יפה כח הבן מכח האב ועמ"ש בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה בפ' יתרו].

[Et parfois aussi, «la force du fils dépasse celle du père». Voir également ce qui est écrit dans le discours commençant par «Pour comprendre l'explication du sujet: "Les Patriarches sont eux-mêmes le Char"», dans la Parachat Yitro.]

5 והנה זהו אפילו במדות דז"א דתיקון. וכ"ש [וכל שכן] בירור המדות שמעולם התהו כו'. שכשמתבררים מהשבירה הר"י כחם רב מאד

Or, cela vaut même pour les attributs de Zeir Anpin de Tikoun. À plus forte raison pour le raffinement des attributs issus du monde de Tohou (Chaos), etc. : lorsqu'ils sont raffinés après la Brisure, leur puissance est très grande.

וזהו ענין מיתוק הגבורות וזהו פי' לרצונכם כו'. ומי הוא הממתיק אותן היינו בחי' החסדים.

Et c'est là le sens de l'adoucissement des Guevourot, ainsi que le sens de « selon votre faveur » (lirtsonkhem), etc. Et qui les adoucit ? C'est le niveau des 'Hassadim.

6 והנה ה"ח [ה' חסדים] הן מחסד שבחסד עד חסד שבהוד כי החסדים דיסוד ומלי' הם רק כללות ה"ח [ה' חסדים] וכללות דכללות כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] בכוונות דהו"ר [דהושענא רבה] וה"ח [וה' חסדים] אלו זהו ה' ימים דספירת העומר שלפני שביעי של פסח.

Or, les cinq 'Hassadim (bontés) s'étendent de 'Hessed au sein de 'Hessed à 'Hessed au sein de Hod ; car les 'Hassadim de Yessod et de Mal'hout ne sont que leur expression générale et collective, l'expression générale et collective de l'expression générale et collective, comme il est écrit dans Pri Etz Chaim, dans les intentions (kavanot) de Hoshana Rabbah. Et ces cinq 'Hassadim sont les cinq jours du compte du Omer qui précèdent le septième jour de Pessa'h.

7 ויום ראשון דפסח הוא בחי' מוחין דאוי"א [דאבא ואימא] מקור המדות ולכן גומרים בו את ההלל. משא"כ יום ב' דפסח מתחיל ספה"ע [ספירת העומר] הוא בחי' המדות.

Le premier jour de Pessa'h est le niveau des mo'hin d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina), source des attributs émotionnels (midot) ; c'est pourquoi on y récite le Hallel complet. En revanche, le deuxième jour de Pessa'h, [où] commence le compte du Omer, est le niveau des attributs émotionnels.

ולכן בא"י [בארץ ישראל] אין גומרים את ההלל ביום ב', והנה בשביעי של פסח שהוא בחי' לידת הנשמות
בבריאה אשר שם יש יניקת החיצונים ע"כ צ"ל מיתוק הגבורות ע"י אתכפיא ואתהפכא שהאדם מזכר
מדותיו כו'

C'est pourquoi, en Terre d'Israël, on ne récite pas le Hallel complet le deuxième jour. Or, le septième jour de Pessa'h, qui est le niveau de la naissance des âmes dans le Monde de Béria (Création), où les forces extérieures puisent leur nourriture, il faut donc adoucir les Guevourot par la soumission et la transformation, par lesquelles l'homme affine ses attributs émotionnels, etc.

וה' ימים שלפני שביעי של פסח הם בבחי' אצילות ששם כתיב לא יגורך רע והם ה"ח [ה' חסדים]
הממתיקים הגבורות כו'.

Mais les cinq jours qui précèdent le septième jour de Pessa'h sont au niveau du Monde d'Atsilout (Émanation), dont il est écrit : « Le mal ne séjournera pas auprès de Toi » ; ils sont les cinq 'Hassadim qui adoucissent les Guevourot, etc.

8 והנה ספה"ע [ספירת העומר] הוא בחי' מוחין דיניקה ועד"מ החלב מגדל אברי הולד כך המדות הם בבחי'
קטנות כמו שהיו בתהו בבחי' נקודות וע"י החלב נעשה הגדלת המדות.

Or, le compte du Omer est le niveau de l'intellect (mo'hin) de l'allaitement. De même que, par analogie, le lait fait croître les membres du nourrisson, les attributs émotionnels (midot) sont dans un état de petitesse (katnout), comme ils l'étaient dans le Tohu, sous forme de points (nekoudot) ; et c'est par le lait que les attributs grandissent.

ששבעה מדות נעשים שבעה שבועות לפי שכל אי מתכללת משבעה וע"כ בכל מדה יש ז' ימים.

Car les sept attributs deviennent sept semaines, puisque chacun comprend les sept ; c'est pourquoi chaque attribut comporte sept jours.

וזהו ענין ההגדלה [ועמ"ש ע"פ שתיתי ייני עם חלבי]. ועי"ז נעשים כלי קיבול רחב לקבל התורה
בשבועות הוא בחי' ואהי' [ואהיה] אצלו אמון כו' שתי הלחם כו' :

Et tel est le sens de cette croissance [et voyez ce qui est écrit sur le verset « J'ai bu mon vin avec mon lait »]. Grâce à cela, ils deviennent un réceptacle suffisamment vaste pour recevoir la Torah à Chavouot, ce qui correspond au niveau de « J'étais auprès de Lui comme un nourrisson (amon), etc. », aux deux pains, etc.

9 ב וענין ואהיה שעשועים. יובן בהקדים מ"ש בדוד זמירות היו לי חוקיך ונענש ע"ז. ויש להקדים ענין אור א"ס ב"ה.

2. Le sens de «et j'étais un délice (chaachouim)» se comprendra après avoir introduit ce qui est écrit au sujet de David: «Tes décrets étaient pour moi des chants», et pour cela il fut puni. Il faut d'abord introduire la notion de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

כי הנה אנו רואים למטה שהתענוג הוא הגדול ורב מכל כחות הנפש והוא ראש ומקור וחיות לכל דבר.

Car nous voyons ici-bas que le plaisir est la plus grande et la plus abondante de toutes les forces de l'âme ; il est la tête, la source et la force vitale de toute chose.

10 וכמו שאנו רואים עוצם ריבוי מיני תענוגים שיש תענוג בראיה ותענוג בשמיעה ובריה ודבור וטעם

Comme nous le constatons, il existe une immense variété de plaisirs : le plaisir de la vue, celui de l'ouïe, de l'odorat, de la parole et du goût ;

וכן בכל מין ממינים אלו יש ריבוי בחי' תענוגים שיש כמה מיני מטעמים שאין טעם אחד דומה לחבירו והטעם הוא מעולם התענוג כו'

et de même, dans chacune de ces catégories, il existe de nombreuses sortes de plaisirs, car il y a plusieurs sortes de mets savoureux, dont aucun goût ne ressemble à un autre ; le goût relève du monde du plaisir, etc.

וכן יש תענוגים רוחניים כמו התענוג מהשכל ודבר חכמה כו'. נמצא התענוג שלמטה הוא עצום ורב מכל כחות הנפש.

De même, il existe des plaisirs spirituels, tels que le plaisir que procurent l'intellect et une parole de sagesse, etc. Il s'ensuit que le plaisir, ici-bas, est plus puissant et plus grand que toutes les forces de l'âme.

11 וכל בחי' התענוג שבעוה"ז בכללו הוא רק מהשבירה שנפל פסולת כו' ואין ערוך מהות התענוג שבעוה"ז למהות התענוג שבג"ע [שבגן עדן] התחתון כו' וגבוה מעל גבוה כו' אבל אור א"ס ב"ה נק' מקור התענוגים.

Tout le niveau du plaisir dans ce monde, pris dans son ensemble, ne provient que de la brisure, lors de laquelle des scories sont tombées, etc. Il n'y a aucune comparaison entre l'essence du plaisir dans ce monde et l'essence du plaisir dans le Gan Éden inférieur, etc. : « et plus élevé encore, au-dessus du plus élevé », etc. Mais la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est appelée « la source des plaisirs ».

12 והיינו אור וזיו גילוי א"ס ב"ה ולא עצמותו שבעצמותו לא שייך לומר כן. רק בבחי' האור שייך לומר מקור התענוגים והתגלותו הוא בחכמה הנקרא עדן ע"י צמצום רב ועצום

C'est-à-dire la lumière et le rayonnement de la révélation de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, et non Son essence, car il n'est pas pertinent de parler ainsi de Son essence. C'est seulement au niveau de la lumière qu'il est pertinent de parler de la « source des plaisirs ». Sa révélation se manifeste dans 'Hokhma (sagesse), appelée Eden, au moyen d'un grand et immense tsimtsoum (contraction) ;

כי כדי להיות נמשך הארה בחכמה שהוא מקור להשגות הנשמות שאין ערוך אליו ית' צ"ל צמצום רב. שע"י נשתנה ממהות למהות שאין מהות התענוג המתגלה בחכמה מערך מהות מקור התענוגים.

car, pour qu'un rayonnement soit attiré dans 'Hokhma, qui est la source des perceptions des âmes, lesquelles ne sont en rien comparables à Lui, béni soit-Il, un grand tsimtsoum est nécessaire. Par ce moyen, la nature de la chose se transforme en une autre nature, de sorte que la nature du plaisir révélé dans 'Hokhma n'est pas du même ordre que celle de la source des plaisirs.

כ"א עד"מ השערות הנמשכים מן המוח שהם בחי' מותרות מותר' מוחין עד שיכול לקוץ ולגלח השערות משא"כ קרום של מוח אם ניקב טרפה.

Mais, à titre d'analogie, [c'est comme] les cheveux qui poussent à partir du cerveau et qui sont un surplus, un surplus du cerveau, au point que l'on peut couper et raser les cheveux ; tandis que si la membrane du cerveau est perforée, [l'animal] est tréfa (mortellement atteint).

13 והיינו לפי שהשערות נמשכים מהגלגלת החופה ומכסה על המוחין. וכך למעלה בחי' כתר הנקי גלגלתא הוא המלביש הארת

Et cela s'explique par le fait que les cheveux proviennent du crâne, qui forme un dais au-dessus du cerveau et le recouvre. De même, en haut, le niveau de Kéter (la Couronne), appelé Gulgalta (le crâne), revêt le rayonnement de

א"ס ב"ה וממנו נמשך אח"כ ע"י שערות ומזלות אבל בחי' תענוג עליון המלוכש בו הוא בחי' א"ס שלמעלה מעלה מבחי' הכתר וגלגלתא.

l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, et c'est de lui que celle-ci est ensuite attirée par les cheveux et les mazalot (flux) ; mais le niveau du plaisir supérieur qui y est revêtu est le niveau de l'Infini, très, très au-dessus du niveau de Kéter et de Gulgalta.

14 וענין הכתר הוא תר"ך עמודי אור שהם תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן, והיינו עד"מ בחי' הרצון שבמצות שהן רצון העליון והרצון הוא בחי' חיצוניות היינו בחי' גלגלתא. שחופה ומלביש על הפנימית והוא בחי' עתיקא.

Et la notion de Kéter (la Couronne), ce sont les 620 piliers de lumière, qui correspondent aux 613 mitsvot de la Torah et aux sept mitsvot des Sages. C'est-à-dire, à titre d'analogie, le niveau de la volonté qui réside dans les mitsvot, lesquelles relèvent de la volonté suprême. Or la volonté est le niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout), c'est-à-dire le niveau de Goulgalta, qui couvre et revêt la dimension intérieure (pnimiyout) ; celle-ci est le niveau d'Atika.

15 ועד"מ באדם שיש לו רצון כמו לנסוע לאיזה מקום למסחור הרי רצון זה הוא רק חיצוניות אבל הפנימית והמכוון הוא התענוג שיתענוג מהריוח שיריוח במסחור ההוא.

À titre d'analogie, chez une personne qui a la volonté, par exemple, de se rendre quelque part pour faire du commerce, cette volonté n'est que la dimension extérieure (« hitsoniyout ») ; mais la dimension intérieure (pnimiyout) et le but véritable sont le plaisir qu'elle prendra dans le profit qu'elle tirera de ce commerce.

וכך בחי' עתיקא תענוג העליון הוא פנימית הרצון שבמצות אלא שהרצון הנקי גלגלתא הוא מלבישו ומעלימו שלא יהיה בגילוי

De même, le niveau d'Atika, le plaisir supérieur, est la dimension intérieure de la volonté qui réside dans les mitsvot ; seulement, la volonté, appelée Gulgalta, l'enveloppe et la dissimule, afin qu'elle ne soit pas révélée,

אלא הרצון בלבד וכענין שתוק כך עלה במחשבה [וכמבואר במ"א בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית].

mais que seule la volonté le soit ; c'est comme dans l'énoncé : « Tais-toi ; ainsi en a-t-il été décidé dans la pensée. » [Comme il est expliqué ailleurs, dans le commentaire du verset « Je suis Havaya, votre D.ieu », dans la section des tsitsit.]

16 וממנו הוא שנמשך אח"כ הארה ע"י צמצום להתלבש בחכמה וזהו ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] בחי' שערות אבא יונק ממזל ולפיכך אינו ממהות עצם התענוג העליון כו'.

Et c'est de lui qu'est ensuite attirée une illumination, par le tsimtsoum (contraction), afin d'être revêtue dans 'Hokhma (sagesse). C'est là le sens de « Le Monde futur fut créé avec le youd » : le niveau des cheveux ; Abba reçoit sa nourriture du Mazla. C'est pourquoi il n'est pas de la nature de l'essence même du plaisir suprême, etc.

[וזהו בורא קדושים ישתבח שמך שמ"ו בגמטריא רצון שמזה מקבלים כל בחי' הקדושים שהוא בחי' חכמה שנק' קדש כו' ועמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו]

[Et c'est là «Créateur des êtres saints, que Ton Nom soit loué»: shemo («Son Nom») a la même valeur numérique que ratzon (volonté), car c'est de là que reçoivent tous les niveaux des êtres saints, qui sont le niveau de 'Hokhma, appelée kodesh (sainteté), etc. Voyez aussi ce qui est écrit sur le verset «Vous garderez Mes Chabbatot».]

והנה דוד שיבח התורה בבחינת היותם רצון העליון שזהו ענין זמירות כמשל שמזמרים זמר א' כמה פעמים מגודל יפיו.

Or David loua la Torah sous l'aspect où elle est la volonté suprême; c'est là le sens de «chants» (ze-mirot), selon l'image d'un chant que l'on reprend plusieurs fois en raison de sa grande beauté.

כך עם היות מעלתם זו שהם רצון העליון. הוא זמר אחד שהרי הוא השבח הכולל של כל המצות שכולן הן רצונו.

Ainsi, bien que cette qualité des mitsvot — être la volonté suprême — constitue un chant unique, car elle est la louange qui englobe toutes les mitsvot, puisque toutes sont Sa volonté,

אבל יש לשמוח בזמר זה כל פעם מרוב כל, כי רצון זה הוא למעלה מבחי' החכמה והטעם עד שמבחי' שיערה אחת הנמשכת מהרצון והוא בחי' המזלות כו'

on doit pourtant se réjouir de ce chant chaque fois, plus que de toute abondance; car cette volonté est au-dessus du niveau de la sagesse et de la raison, au point qu'à partir du niveau d'un seul cheveu issu de la volonté — le niveau des mazalot (flux), etc. —

מזה מתהווים כל העולמות ג"ע [גן עדן] התחתון שאמרו עליו מוטב דלידייניה כו' וג"ע [וגן עדן] העליון עד אין קץ כו' ואפילו חכמה עילאה עדן כנ"ל.

de là adviennent tous les mondes: le Gan Eden inférieur, dont on a dit: «Mieux vaut qu'il soit jugé, etc.», et le Gan Eden supérieur, sans fin, etc., et même la 'Hokhma suprême (Hokhma Ila'a), Eden, comme indiqué précédemment.

17 ולכן אמר על החוקים שהם המצות שכלא טעם ובאמת כל המצות נקי חוקיך כי אין ערוך הטעם המושג לאמיתית הטעם.

C'est pourquoi il a dit des statuts (houkim), qui sont les mitsvot dépourvues de raison — et, en vérité, toutes les mitsvot sont appelées «Tes statuts», car la raison que l'on peut saisir est sans commune mesure avec la raison véritable —

זמירות היו לי שהיו יקרים מאד אצלו מאחר שהן רצון העליון ומשערה אי בלבד הנמשך ממנו מתהווים כל החכמות והתענוגים שבעולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] כו'.

«ont été pour moi des chants»: elles lui étaient très précieuses, puisqu'elles sont la volonté suprême, et que d'un seul cheveu qui en émane procèdent toutes les sagesse et tous les plaisirs des mondes d'Atsilout, de Béria, de Yetsira et d'Assiya, etc.

[ונמצא שיבח דוד את המצות במעלתם העליונה יותר מבחינת היותם בג"ע [בגן עדן] העליון תענוג הנשמות כו']

[Il s'ensuit que David loua les mitsvot pour leur vertu suprême, supérieure au niveau où elles se trouvent dans le Gan Eden supérieur, où elles sont le plaisir des âmes, etc.,

שזהו נמשך רק משערה אי בלבד הנמשכת מהרצון והכתר בח"ע [בחכמה עילאה] מקור ושרש הג"ע [הגן עדן] והוא שיבחהם בבחי' היותם רצון העליון עצמן כו'].

car cela ne procède que d'un seul cheveu, émanant de la volonté et de Kéter (la Couronne) vers la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), source et racine du Gan Eden; tandis qu'il les loua sous l'aspect où elles sont la volonté suprême elle-même, etc.]

אך מ"מ נענש דוד ע"ז, כי מעלתן זו אינן אלא בחי' חיצוניות שחיצוניותן הוא רצון העליון וגלגלתא.

Toutefois, David fut néanmoins puni pour cela, car cette vertu qui est la leur n'est que l'aspect de leur dimension extérieure ('hitsoniyout): leur dimension extérieure est l'aspect de la volonté suprême et de la Gulgalta.

18 והיה לו לשבח התורה בבחי' פנימיותה שהוא בחי' התענוג עליון שהוא הגבה למעלה מהרצון עליון כנ"ל [ועי' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה דוד זמירות קרית להו והלכך גם כו']

Il aurait dû louer la Torah sous l'aspect de sa dimension intérieure (pnimiyout), qui est le niveau du plaisir suprême, bien supérieur à la volonté suprême, comme mentionné plus haut. [Voir aussi Iggeres HaKodesh, le passage qui commence par «David, tu les as appelés des chants», aux mots «Et c'est pourquoi aussi, etc.»],

ע"ש והיינו כי הרצון עליון הוא מקור ושרש הנאצלים משא"כ בחי' עתיק כו' [ומצד בחי' פנימיותו voir là-bas. C'est-à-dire que la volonté suprême est la source et la racine des émanations, contrairement au niveau d'Atik, etc.] Et du point de vue de leur dimension intérieure,

הנה יש תענוג פרטי לכל מצוה בפ"ע [בפני עצמו] כו' ולא כמשל זמר אחד כו' [ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית מענין חיצוניות א"ק [אדם קדמון] ופנימיות / ופנימיות] א"ק [אדם קדמון].

il existe un plaisir particulier pour chaque mitsva prise séparément, etc., et non comme dans l'analogie d'un seul chant, etc. [Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Au chef des chantres, sur la sheminit», au sujet de la dimension extérieure d'Adam Kadmon et de sa dimension intérieure.]

19 וזה הי' [היה] הגילוי במ"ת [במתן תורה] דכתיב פנים בפנים דבר ה' שהיה ההתגלות בחינת הפנימית של המצות שהוא בחי' התענוג עליון של אותו הדבור

Et telle fut la révélation lors du Don de la Torah, comme il est écrit : « Face à face, Havaya parla » : ce qui se révéla était le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) des mitsvot, qui est le niveau du plaisir suprême de cette parole.

ולכן פרחו נשמתם על כל דבור, שכל דבור הי' [היה] בו גילוי עונג בפ"ע [בפני עצמו] כו' וגילוי זה דבחי' פנים העליונים היינו ע"י שגם מלמטה היה בחי' החזרת פנים

C'est pourquoi leurs âmes s'envolaient à chaque parole, car chacune révélait un plaisir qui lui était propre, etc. Cette révélation du niveau de la Face supérieure advint parce qu'en bas aussi, il y eut le niveau du retournement de la face,

דהיינו ע"י ז' שבועות מיצ"מ [מיציאת מצרים] עד מ"ת [מתן תורה] שהוא ענין ז' שבועות דספירת העומר (ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ שמות ד"ב סע"ב [סוף עמוד ב] בשם המדרש שגם ביצ"מ [ביציאת מצרים] ספרו ישראל נ' יום למ"ת [למתן תורה] ועיין בזהר פ' אמור דצ"ז)

c'est-à-dire grâce aux sept semaines entre la sortie d'Égypte et le Don de la Torah, qui correspondent aux sept semaines du compte du Omer (voir le commentaire du Ramaz sur le Zohar, au début de la paracha Chemot, folio 2, fin du côté b, qui cite le Midrach selon lequel, lors de la sortie d'Égypte aussi, Israël compta cinquante jours jusqu'au Don de la Torah ; voir également le Zohar, paracha Emor, folio 97),

שהפכו פנימיותם וכל המדות שתהיינה לה' לבדו וכמים הפנים לפנים כי לפי הפנים שמראים מלמטה כן כו'.

durant lesquelles ils transformèrent leur dimension intérieure et tous leurs attributs émotionnels (midot), afin qu'ils soient voués à D.ieu seul ; et [c'est] « comme l'eau reflète le visage face au visage », car telle est la face montrée d'en bas, telle est, etc.

וכמ"כ [וכמו כן] עכשיו כתיב ואהיה שעשועים יום יום ע"י ק"ש [קריאת שמע] במס"נ [במסירות נפש] בכל יום ממשיכים מלמעלה גילוי התענוג עליון והתלבשותו בנאצלים כתר וחכמה.

De même, il est écrit aujourd'hui : « Et j'étais un délice jour après jour » ; par la récitation du Chema avec le sacrifice de soi (messirout néfesch), chaque jour, on attire d'en haut la révélation du plaisir suprême et son investiture dans les émanations, Kéter (la Couronne) et 'Hokhma (sagesse).

והם הנק' יום יום. (ועיין ברבות שיר השירים ע"פ ראשו כתם פז מענין יום יום) וזהו אני תורתך שעשעתי.

Et ce sont eux que l'on appelle « jour après jour ». (Voir également le Midrach Rabba sur le Cantique des Cantiques, à propos du verset « Sa tête est de l'or fin », au sujet de « jour après jour ».) Et c'est là le sens de : « Moi, j'ai fait mes délices de Ta Torah. »

שכדי להיות תורתך שעשעתי שיתלבש בחי התענוג עליון בהרצון עליון הנק' גלגלתא ובחכמה עילאה הנק' עדן הוא ע"י אני,

Car, pour qu'il y ait « j'ai fait mes délices de Ta Torah » — c'est-à-dire pour que le niveau du plaisir suprême s'investisse dans la volonté suprême, appelée Goulgalta, et dans la 'Hokhma supérieure (la 'Hokhma Ila'a), appelée Éden —, cela passe par « Moi » (ani),

דהיינו כשעושה מבחי' אני אין שהוא ביטול היש. עי"ז דייקא ממשיכים בחי' שעשועים ותענוג עליון הנ"ל.

c'est-à-dire lorsque l'on fait de la qualité de ani (« Moi ») ayin (« néant »), ce qui est l'annulation du yesh (« quelque chose »). C'est précisément ainsi que l'on attire le niveau des délices et le plaisir suprême mentionnés plus haut.

20 ויסוד כל התורה הוא ביטול היש לאין שכשלוקח האתרוג למצוה שורה עליו בחי' אין ורמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח איברים כמשל האבר שבו נמשך חיות הנפש.

Et le fondement de toute la Torah est l'annulation du yesh (« quelque chose ») dans l'ayin (« rien ») : lorsque l'on prend l'étrog pour accomplir la mitsva, le niveau de l'ayin repose sur lui. Les 248 commandements positifs sont les 248 membres, à l'image du membre dans lequel se déverse la force vitale de l'âme.

וגם הנפש מקבלת ממנו כי לולי האבר לא היתה הנפש עושה פעולתה כו' וכך עי"י המצות נעשה ביטול היש לאין ועי"י ביטול

L'âme aussi reçoit de lui, car sans le membre, elle ne pourrait pas accomplir son action, etc. De même, par les mitsvot, l'annulation du yesh dans l'ayin se produit ; et par cette annulation

היש זה מעורר למעלה גילוי אין העליון הוא בחי' תענוג העליון דקמיה באמת כולא כלא חשיבא כי מה שהאדם מבטל עצמו אינו אמת עדיין

du yesh, cette annulation suscite en haut la révélation de l'Ayin supérieur, qui est le niveau du plaisir supérieur, devant lequel, en vérité, « tout est considéré comme rien ». Car lorsqu'une personne s'annule elle-même, cela n'est pas encore [la] vérité,

אלא שעיי"ז נמשך גילוי אין כו' [ובאדר"ז] [ובאדרא זוטא] דרפ"ח תחלת ע"ב ובגין כך ע"ק [עתיקא קדישא] איקרי אין והוא למעלה מבחי' גלגלתא כנ"ל ועמ"ש מענין זה ע"פ את שבתותי תשמרו]

mais c'est par cela que la révélation de l'Ayin est attirée vers le bas, etc. [Et dans l'Idra Zouta, folio 288, au début du côté b : « C'est pourquoi Atika Kadicha est appelé Ayin » ; et il est au-dessus du niveau de Gulgalta, comme mentionné précédemment. Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verso « Vous garderez Mes Chabbatot ».]

וזהו ענין שעשועים יום יום כי בכל יום עושה האדם מיש אין מחדש ועיקר בחי' זו ע"י מס"נ [מסירות נפש]
בק"ש [בקריאת שמע] כנ"ל:

Et tel est le sens de « délices jour après jour », car chaque jour, une personne fait à nouveau de l'ayin à partir du yesh ; et ce niveau est atteint principalement par le sacrifice de soi (messirout né-fech) lors de la récitation du Chema, comme mentionné précédemment.

21 ג משחקת לפניו בכל עת. ב' עתים הן כנודע שיש כמה זמנים שונים במל' פעמים עומדת פב"פ [פנים בפנים] ופעמים עד החזה דז"א ופעמים נקודה תחת היסוד

3. « Jouant devant Lui en tout temps. » Il y a deux temps, comme on le sait, car il existe plusieurs états différents de Mal'hout (souveraineté) : parfois elle se tient face à face, parfois jusqu'à la poitrine du Zeir Anpin (les attributs émotionnels), et parfois comme un point sous le Yessod (fondement).

והיינו שפעמים מקור נשמות ישראל פנימיותם לה' ופעמים בבחי' אחוריים וכמ"ש עת לחבק ועת לרחוק מחבק [וע' בזהר פי אחרי דנ"ח סע"א [סוף עמוד א] וע"ב]

Cela signifie que parfois la source des âmes d'Israël [a] leur dimension intérieure (pnimiyout) tournée vers D.ieu, et parfois [se trouve] au niveau du dos (a'horaim) ; comme il est écrit : « Un temps pour êtreindre et un temps pour s'abstenir d'êtreindre » [et voir le Zohar, Parachat A'harei, folio 58, fin du côté a et côté b] ;

כי וימינו תחבקני כתיב ועי"ז גורם שתהיה פנים בפנים [עמ"ש בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא בענין שכפה עליהם הר כגיגית שהוא בחינת וימינו תחבקני כו']

car il est écrit : « Et Sa droite m'étreint », et c'est par cela qu'il est cause que la relation soit face à face [voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Un homme est tenu de s'enivrer à Pourim », au sujet de « Il a tenu la montagne au-dessus d'eux comme un tonneau », qui relève du niveau de « Et Sa droite m'étreint », etc.,

ע"ש וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער חג הסוכות] ופעמים עת לרחוק מחבק שהחסדים מכוסים ביסוד אימא ואינן מתגלים ומאירים אלא נעלמים בתוך הבינה.

voir là-bas ; et voir Pri Etz Chaim, Sha'ar Chag HaSukkos (la Porte de la fête de Souccot)]. Et parfois, c'est « un temps pour s'abstenir d'êtreindre », lorsque les 'Hassadim (bontés) sont voilés dans le Yessod d'Imma et ne sont ni révélés ni lumineux, mais demeurent cachés dans Bina (compréhension).

22 ועי' אומרים ופרוס עלינו סוכת שלומך ואותה אנו מבקשים וימינך מקרב חיקך כלה שיצאו החסדים מיסוד אימא שהוא בחי' תשבע"פ [תורה שבעל פה] ששם האור גנוז ולהיות ימין ה' עושה חיל כו'.

Et à ce sujet, nous disons: «Étends sur nous la soucca de Ta paix»; c'est là ce que nous demandons: «Et que Ta droite, du creux de Ton sein, fasse sortir», afin que les 'Hassadim sortent du Yesod d'Imma, qui est le niveau de la Torah orale, où la lumière est cachée, et que «la droite de Ha-vaya accomplit des exploits», etc.

ועל הבי' עתים הוא אומר משחקת כי בכל א' מישראל יש בחי' מס"נ [מסירות נפש] ורצון לה' אלא שיש מי שהוא בבחי' אחוריים כו'.

Et au sujet des deux moments, il est dit qu'elle «joue», car en chaque membre d'Israël se trouvent le niveau du sacrifice de soi (messirout néfesh) et la volonté pour D.ieu; seulement, certains sont au niveau du dos (a'horayim), etc.

23 ואעפ"כ [ואף על פי כן] גם אז יכול לעבוד עבודה תמה ולמס"נ [ולמסירות נפש] באחד [ועמ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך כו' בענין ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך כו']

Et malgré cela, même alors, il peut servir d'un service parfait et se consacrer entièrement dans «Un» [voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Souviens-toi de ce qu'Amalek t'a fait en chemin», etc., au sujet de «Et tes oreilles entendront derrière toi une parole disant: "C'est le chemin"», etc.].

ולכן גם ממנו הוא צחוק מביטול היש לאין ועי' מעוררים למעלה גילוי שעשועים עליונים בכתר וחכמה כו'.

C'est pourquoi, de lui aussi vient le rire, suscité par l'annulation du yéch (quelque chose) en aïn (néant); et par là, on éveille en haut la révélation des délices suprêmes (cha'achouïm) en Kéter (la Couronne) et en 'Hokhma (sagesse), etc.

[ושחוק זהו ענין התגלות התענוג ועי' בע"ח [בעץ חיים] שער לידת המוחין פ"ב [פרק ב'] ושער לאה ורחל פ"ג [פרק ג'] דשחוק הוא ב"פ [בי' פעמים] אור וכן ואהבת ב"פ [בי' פעמים] אור, וב"פ [ובי' פעמים] אור זהו ענין ושמתי כד כד,

[Le rire (se'hok) désigne la révélation du plaisir. Voir Etz Chaim, Sha'ar Leidas HaMochin (la Porte de la naissance des mo'hin), chapitre 2, et Sha'ar Leah veRachel (la Porte de Léa et Rachel), chapitre 3: se'hok vaut deux fois or (lumière), et de même ve'ahavta («et tu aimeras») vaut deux fois or; or, ces deux fois or désignent «Je ferai de kad kad»,

והיינו כ"ד אותיות שיש בפסוק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] דק"ש [דקריאת שמע] שחרית וערבית וכנ"ל שע"י ביטול היש ומס"נ [ומסירות נפש] דק"ש [דקריאת שמע] נמשך התענוג עליון והשחוק כו'

c'est-à-dire les 24 lettres du verset « Béni soit le Nom de la gloire de Son royaume à jamais », dans le Chéma du matin et du soir ; comme mentionné plus haut, l'annulation du yéch et le sacrifice de soi du Chéma font descendre le plaisir suprême et le rire, etc.

וע"ש דפ"ב [דפרק ב'] כ"ד זהו ענין אשת חיל כו' ומזה יובן ענין ימין ה' עושה חיל, ועיין באוצ"ח [באוצרות

חיים] דנ"ח מענין זה (ועיין בב"י [בבית יוסף] ומ"א [ומגן אברהם] סס"י [סוף סימן] תק"ס)

Voir là-bas, au chapitre 2 : [les] 24 désignent « une femme de valeur ('hayil) », etc. Cela permet de comprendre « La droite de Havaya agit vaillamment ('hayil) ». Voir aussi Otzros Chaim, folio 58, à ce sujet. (Voir également le Beis Yosef et le Magen Avraham à la fin de la section 560.)

ועכשיו נאמר בתורה משחקת לפניו בכל עת ולעתיד אז ימלא שחוק פינו גם שחוק כחשבון מקור חיים ע"ש

Or, il est dit maintenant de la Torah : « jouant devant Lui en tout temps », et, pour l'avenir : « Alors notre bouche sera remplie de rire ». Se'hok (rire) a également la même valeur numérique que mekor haïm (la source de vie), nommé ainsi en raison de

כי עמך מקור חיים והוא ג"כ כחשבון גימטריא אור א"ס שעל ידי גילוי אור אין סוף ב"ה נמשך התענוג עליון

« Car auprès de Toi est la source de vie » ; et cette expression a aussi la même valeur numérique, selon la guématria, que Or Ein Sof ; car la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, fait descendre le plaisir suprême,

שהוא מקור חיים מקור התענוגים והתגלות התענוג זהו ענין השמחה והשחוק ועיין בזהר ס"פ וילך ובפ' וירא דקיי"ד א' ובפ' חיי שרה דף קכ"ז א' ועיין בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] כישע"י [בישעיה] ע"פ ולא בכסף תגאלו מענין ישחק בשי"ן:]

qui est « la source de vie », la source des plaisirs ; et la révélation du plaisir désigne la joie et le rire. Voir le Zohar, à la fin de la paracha Vayelech, dans la paracha Vayera, folio 114a, et dans la paracha Chayei Sarah, folio 127a ; voir également le Likkutei Torah de l'Arizal sur Isaïe, à propos du verset « Et ce n'est pas avec de l'argent que vous serez rachetés », au sujet de Yischak écrit avec un chin.]

24 משחקת בתבל ארצו. הארץ הדום רגלי היא המלי ותבל ארצו פי תבל ב"פ [בי פעמים] אריה ב"פ [בי פעמים] יראה דהיינו בחיות ובאופנים.

« Jouant dans tevel artzo (le monde habité, Sa terre). » « La terre est Mon marchepied » : elle est Mal'hout (souveraineté). Et « tevel artzo » signifie que tevel vaut deux fois aryeh (lion), deux fois yirah (crainte), c'est-à-dire dans les 'Hayout et dans les Ofanim.

אריה שאג ע"י התבוננות איך שהוא ית' קדוש ומובדל לא כהתלבשות הנפש בגוף כו' וכי בחי' אלו יש בישראל

« Un lion a rugi » par la méditation sur le fait qu'Il, béni soit-Il, est saint et séparé, et non pas comme l'âme qui s'enveloppe dans le corps, etc. Ces deux niveaux existent aussi en Israël,

כי יש שיש לו נפש דעשיי [דעשייה] ויש שיש לו רוח דיצירה [ועיי] [ועיי] בזהר ר"פ משפטים דצ"ד ע"ב ועל שניהם אומר משחקת שמשניהם נעשה שחוק למעלה כנ"ל.

car l'un possède une néfesh d'Assiya (Action), et l'autre un roua'h de Yetsira (Formation) [voir aussi le Zohar, au début de la paracha Michpatim, folio 94b] ; et le verset dit « jouant » à propos des deux, car tous deux suscitent le rire en haut, comme indiqué précédemment.

[ובע"ח [ובעץ חיים] שער תיקון נוק' [נוקבא] ספ"ב [סוף פרק ב'] פי ג"כ ענין תבל ב"פ [בי פעמים] רי"ו אלא דפי' שרומז להמשכה גבוה מאד וכמ"ש ג"כ בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ק"ש [קריאת שמע] שעל המטה פ"ו.

[Dans Etz Chaim, Cha'ar Tikoun Noukva (la Porte de la rectification de Noukva), à la fin du chapitre 2, il explique également tevel comme valant deux fois 216, mais il explique que cela fait allusion à un influx d'une très grande élévation ; il en est également ainsi dans Pri Etz Chaim, Cha'ar Keriat Chema ché'al hamita (la Porte du Chema du coucher), chapitre 6.]

אכן י"ל [יש לומר] דהמשכה עליונה זו נמשך ע"י האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] דכי בחי' אריה הנ"ל וזהו משחקת בתבל ארצו שמכחי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] דתבל ארצו שבישראל נמשך בחינת שחוק ותענוג עליון והוא שרש המשכה עליונה שבע"ח [שבעץ חיים] ופע"ח [ופרי עץ חיים] שם:]

Cependant, on peut dire que cet influx supérieur est attiré par l'éveil d'en bas des deux niveaux d'aryeh mentionnés ci-dessus. C'est là le sens de « Jouant dans tevel artzo » : du niveau de l'éveil d'en bas de « tevel artzo » qui se trouve en Israël est attiré le niveau du rire et du plaisir suprême ; telle est la racine de l'influx supérieur décrit dans Etz Chaim et Pri Etz Chaim à cet endroit.]

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/bamidbar/20/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak